DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI

12. Sınıf · Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi · 7. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Müslümanların Bilim Alanında Yaptığı Öncü Çalışmalar ve Fatır Suresi 27-28. Ayetler

Müslüman âlimlerin İslami ilimler, coğrafya, dil, tarih ve felsefe alanlarında ortaya koyduğu öncü çalışmaları ve eserleri sınıflandırır. · Astronomi, matematik, fizik, kimya, tıp ve havacılık alanlarında Müslüman bilim insanlarının yaptığı özgün keşifleri ve dünya bilim tarihine katkılarını analiz eder. · Fatır suresi 27 ve 28. ayetlerde verilen mesajları tabiat bilimleri, biyolojik çeşitlilik ve 'haşyet' (saygı dolu bilinç) kavramı çerçevesinde yorumlar.

HATIRLAYALIM

- Harizmi cebirin kurucusudur; Cabir bin Hayyan kimyada imbik ve asitleri keşfetmiş, İbni Sina el-Kânûn fi't-Tıb ile asırlarca kaynak olmuştur.
- Piri Reis Kitab-ı Bahriye ve dünya haritasıyla, Cezeri sibernetik ve mekanik sistemlerle, İbni Heysem ise optik (Kitabü'l-Menâzır) ile öncüdür.

1 EŞLEŞTİRME

Müslüman bilim insanlarını öncülük ettikleri bilim dalları ve çalışmalarıyla eşleştiriniz.

Harizmi	İbni Sina	Cezeri	Cabir b. Hayyan
Cebir · Sıfır (0)	el-Kânûn fi't-Tıb	Sibernetik · Robotik	Kimya · İmbik · Asit

☐ 1. Harizmi

☐ 2. İbni Sina

☐ 3. Cezeri

a) Sibernetik ve robotik biliminin öncüsü olup otomatik makineler tasarlama

b) Cebir ilmini kurma, sıfır (0) rakamını ve x bilinmeyenini kullanma

c) Tıp alanında asırlarca okutulan el-Kânûn fi't-Tıb adlı eseri yazma

2 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Müslüman âlimlerin bilimsel çalışmaları ve Fatır suresiyle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

Akşemseddin	Ebû Bekir Razi	Fatır 27-28	Piri Reis
Mikrop fikri (Tıp)	Çiçek ve kızamık	Tefekkür ve bilim	Kitab-ı Bahriye

	D	Y
Akşemseddin, 'Maddetü'l-Hayat' adlı eserinde hastalıkların gözle görülmeyen mikroplarla bulaştığını açıklamıştır.	☐	☐
Ebû Bekir er-Razi çiçek ve kızamık hastalıklarının farkını ortaya koyarak tıbba önemli katkı sağlamıştır.	☐	☐
Fatır suresi 27-28. ayetlerde tabiat olaylarını ve canlıları incelemenin gereksiz olduğu savunulur.	☐	☐
Piri Reis, 'Kitab-ı Bahriye' adlı eseri ve çizdiği dünya haritasıyla coğrafya ve denizcilikte çığır açmıştır.	☐	☐

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki Müslüman âlimlerden hangisi 'Kitabü'l-Menâzır' adlı eseriyle görme olayını ve ışık kırılmasını açıklayarak

İSLAM MEDENİYETİNDE DENEYSEL BİLİM VE DÜŞÜNCE

İbni Heysem	Farabi	İbni Haldun
Kitabü'l-Menâzır (Optik)	İhsâü'l-Ulûm (Mantık)	Mukaddime (Sosyoloji)

(A) İbni Heysem
(B) Farabi
(C) İbni Haldun
(D) Halil bin Ahmed

4 KISA CEVAP

Fatır suresi 28. ayette geçen 'Kulları içinden ancak âlimler, Allah'tan (gereğince) korkar' ifadesindeki 'haşyet' kavramı ne anlama gelir?

KUR'AN'DAN MESAJLAR: FATIR SURESİ 27-28. AYETLER

Tabiattaki Renk, Meyve, Kayaç ve Canlı Çeşitliliği → Kudret Delili

Haşyet: Allah'ın ilmini ve azametini kavrayan âlimlerin derin saygısı

5 TABLOYU TAMAMLA

İslam medeniyetinde yetişen âlimlerin bilim alanı ve başyapıtları tablosunu tamamlayınız.

Bilim İnsanı	Bilim Alanı	Öncü Çalışması veya Eseri
Elmalılı M. Hamdi Yazır	Tefsir	
İbni Haldun	Tarih ve Sosyoloji	
Farabi	Felsefe ve Mantık	
Uluğ Bey	Astronomi	

6 SIRALAMA

Görseldeki Fatır suresi 27 ve 28. ayetlerde dikkat çekilen varlık ve tefekkür basamaklarını ayetteki akış sırasına göre diziniz.

1. Yağmur-Meyve	2. Dağlar-Kayaç	3. Canlılar	4. Âlimler
Farklı renk ve tatlar	Beyaz, kızıl, siyah	Farklı renk ve türler	Derin saygı (Haşyet)

- [ ] İnsanların, yeryüzündeki canlıların ve evcil hayvanların farklı renk ve özellikte olması
- [ ] Bu eşsiz yaratılışı kavrayan âlimlerin Allah'a derin bir saygı (haşyet) duyması
- [ ] Dağlarda beyaz, kırmızı ve simsiyah renklerde kaya katmanlarının ve yolların bulunması
- [ ] Gökten su (yağmur) indirilmesi ve onunla rengârenk meyveler çıkarılması

7 BOŞLUK DOLDURMA

Cümlelerdeki boşlukları kutudaki kavramlarla tamamlayınız.

KUR'AN DİLİ, ASTRONOMİ VE YARATILIŞ KAVRAMLARI

Ebü'l-Esved ed-Düelî (Harekeleme) · Fezari (İlk Usturlab) · Fâtır (Yaratan)

Müslüman bilginler hem vahyi korumuş hem de evreni rasathanelerde incelemiştir.

Fezari | Ebü'l-Esved ed-Düelî | yaratan | Beydavi

1. Kur'an-ı Kerim'in doğru okunması için ilk harekeleme çalışmasını _____ yapmıştır.
2. İslam dünyasında ilk usturlabı yapan astronomi bilgini _____ olarak bilinir.
3. Fatır kelimesi sözlükte 'yoktan var eden, ilk kez _____' anlamına gelir.

8 DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

İslam ve bilim tarihiyle ilgili ifadelerden doğru olanlara D, yanlış olanlara Y yazınız.

	D	Y
Matüridi'nin Kitabü't-Tevhid adlı eseri kelam ilminin en önemli kaynakları arasındadır.	☐	☐
Harizmi'nin yazdığı Kitabü'l-Muhtasar fi Hisabi'l-Cebr ve'l-Mukabele cebir dalındaki ilk müstakil eserdir.	☐	☐
Fatır suresi 27. ayette doğadaki çeşitliliğin tamamen tesadüfen oluştuğu ifade edilmektedir.	☐	☐
Sabit bin Kurre tıp alanında ameliyatlarda anesteziyi kullanan öncü hekimlerdendir.	☐	☐

9 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki İslam âlimlerinden hangisi 'Kitabü'l-Mesâlik ve'l-Memâlik' adlı eseriyle Batı'da 'İslam Coğrafyasının Babası' olarak tanınmıştır?

COĞRAFYA BİLİMİNDE MÜSLÜMAN ÂLİMLERİN ÖNCÜLÜĞÜ

İbni Hurdazbih: Kitabü'l-Mesâlik ve'l-Memâlik (İslam Coğrafyasının Babası)

Harizmi: Kitabü Sureti'l-Arz · Piri Reis: Dünya Haritası ve Kitab-ı Bahriye

(A) İbni Hurdazbih
(B) Sabit bin Kurre
(C) Zemahşeri
(D) Ebü'l-Esved ed-Düelî

10 EŞLEŞTİRME

İslami ilimler ve doğa bilimlerindeki öncü eserleri müellifleriyle eşleştiriniz.

Buhari - Müslim	Halil b. Ahmed	Biruni	İbni Nefis
Sahih hadis külliyatı	Kitabü'l-Ayn sözlüğü	Jeodezi · Özgül ağırlık	Küçük kan dolaşımı

1. Buhari ve Müslim ☐
2. Halil bin Ahmed ☐
3. Biruni ☐

a) İlk Arapça sözlük olan Kitabü'l-Ayn'ı kaleme alan dil bilgini
b) Jeodezi bilimini kuran ve maddelerin özgül ağırlıklarını hassas ölçen bilgin
c) Hadis ilminde Kütüb-i Sitte içinde yer alan Sahih adlı eserlerin müellifleri

11 ŞİFRELİ KELİME

İpuçlarına karşılık gelen kavramları yazarak anahtar kelimeyi bulunuz.

Harizmi'nin kurucusu olduğu matematik dalı (5 harf) ☐☐☐☐☐

Gök cisimlerini gözlemlemek için kullanılan astronomi aleti (8 harf) ☐☐☐☐☐☐☐☐

İbni Sina ve Razi'nin öncülük ettiği, insan sağlığını konu alan bilim (3 harf) ☐☐☐

Turuncu kutulardaki harfler yukarıdan aşağıya:

_____

12 AÇIK UÇLU · DÜŞÜN

Fatır suresi 27 ve 28. ayetlerde doğadaki yağmur, bitki, kayaç ve canlı çeşitliliğinden hemen sonra 'âlimlerin'

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.